

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: 16Saz/5/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0723100529
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Stankociová
ECLI: ECLI:SK:SpSBA:2023:0723100529.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Bratislave v konaní pred sudkyňou JUDr. Michaelou Stankociovou, v právnej veci žalobcu: A. B., narodený X. XXXXXXX XXXX, štátny príslušník C. D. E. F., bez dokladu totožnosti, toho času umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov, zastúpeného Centrom právnej pomoci, Kancelária Bratislava, so sídlom Nám. slobody 12, Bratislava, IČO: 30 798 841, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Prezídium Policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Bratislava, Oddelenie cudzineckej polície PZ Nové Zámky, so sídlom Bitúnková 8, Nové Zámky, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-BA12-3080-015/2023-AV z 10. júla 2023 o zaistení žalobcu, takto

rozhodol:

- I. Správny súd v Bratislave rozhodnutie žalovaného č. PPZ-HCP-BA12-3080-015/2023-AV z 10. júla 2023 zrušuje.
- II. Správny súd v Bratislave nariaďuje, aby bol A. B., narodený X. XXXXXXX XXXX, štátny príslušník C. D. E. F., bez dokladu totožnosti, toho času umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov, bezodkladne prepustený zo zaistenia.
- III. Správny súd v Bratislave žalobcovi priznáva právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania voči žalovanému.

odôvodnenie:

- I. Priebeh administratívneho konania a zhrnutie napadnutého rozhodnutia o zaistení
1. Rozhodnutím zo dňa 10. júla 2023 č. PPZ-HCP-BA12-3080-015/2023-AV (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) žalovaný zaistil žalobcu podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“) na účel výkonu administratívneho vyhostenia a umiestnil ho v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov (ďalej len „ÚPZpC“) na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 10. októbra 2023.
2. Žalovaný svoje rozhodnutie založil na zisteniach, podľa ktorých bol žalobca dňa 10. júla 2023 zadržaný hliadkou Obvodného oddelenia Policajného zboru Šahy v obci Vyškovce nad Ipľom a keďže nevedel hodnoverným spôsobom preukázať svoju totožnosť, bol predvedený k ďalším úkonom žalovanému. Vykonanými lustráciami v informačnom systéme Policajného zboru bolo zistené, že žalobca nedisponuje žiadnym oprávnením k zdržiavaniu sa na území Slovenskej republiky resp. schengenského priestoru, na čo žalovaný dňa 10. júla vydal rozhodnutie o administratívnom vyhostení do krajiny pôvodu, krajiny tranzitu, členského štátu resp. tretej krajiny z dôvodu podľa § 82 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, bez určenia lehoty na jeho vycestovanie. Žalovaný v rozhodnutí o administratívnom vyhostení vylúčil odkladný účinok, v dôsledku čoho sa napadnuté rozhodnutie stalo vykonateľným dňom jeho doručenia, t. j. 10. júla 2023.
3. Žalovaný na podklade vyjadrení žalobcu zachytených v zápisnici č. PPZ-HCP-BA12-3080-014/2023-AV skúmal možnosti uloženia alternatív zaistenia s konštatovaním, že žalobca by žiadnu z podmienok uvedených v § 89 ods. 1 písm. a) alebo b) zákona o pobyte cudzincov nevedel a ani nechcel splniť.

4. Vo vzťahu k dĺžke doby zaistenia, ktorú určil na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 10. októbra 2023, uviedol, že ju stanovil s ohľadom na potrebu vykonania úkonov smerujúcich k vyhosteniu žalobcu z územia Slovenskej republiky. Táto doba závisí predovšetkým od jeho vlastnej spolupráce pri úkonoch smerujúcich k vystaveniu náhradného cestovného dokladu. V prípade cudzinca, ktorý je štátnym príslušníkom C. D. E. F., ktorý nedisponuje cestovným dokladom a odmieta spoluprácu s príslušnými pracovníkmi ÚPZpC, je potrebné vykonať úkony týkajúce sa predovšetkým overenia totožnosti žalobcu prostredníctvom Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky (čo zvykne trvať cca 8 týždňov) a až následne po obdržaní odpovede možno vykonať úkony smerujúce k vystaveniu cestovného dokladu, kúpe leteniek a ďalšie úkony týkajúce sa materiálneho a personálneho zabezpečenia prepravy žalobcu.

5. Záverom rozhodnutia o zaistení žalovaný skonštatoval, že vzhľadom k prebiehajúcemu konaniu o vyhostení, ktoré stále trvá, je zaistenie žalobcu v súlade s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Zaistenie na účel administratívneho vyhostenia je zákonným pozbavením slobody osoby. Predpokladom je existencia rozhodnutia o administratívnom vyhostení, čo v predmetom prípade splnené je.

II. Správna žaloba

6. Žalobca podal dňa 28. júla 2023 správnu žalobu podľa § 221 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), domáhajúc sa zrušenia napadnutého rozhodnutia a nariadenia jeho okamžitého prepustenia zo zaistenia z dôvodu, že žalovaný pred vydaním napadnutého rozhodnutia nedostatočne zistil skutkový stav, rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a je nepreskúmateľné pre nedostatočné odôvodnenie. Žalobca bol toho názoru, že pre jeho nevyhostiteľnosť je jeho zaistenie neúčelné a neefektívne.

7. Poukazujúc na rozsiahlu judikatúru kasačného súdu namietal, že hoci ustanovenie § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov oprávňuje žalovaného zaistiť cudzinca s cieľom zabezpečiť jeho vycestovanie zo Slovenskej republiky, limitom zaistenia je predovšetkým sledovanie účelnosti a efektívnosti zaistenia a teda reálna možnosť naplnenia účelu zaistenia, ktorým je výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení. Podľa názoru žalobcu je jeho zaistenie neúčelné, pretože ho nemožno vyhostiť do krajiny pôvodu a ani do krajiny jeho štátnej príslušnosti (C.) z dôvodu ohrozenia života pre pretrvávajúci vojenský konflikt. Žalovaný pochybil, keď sa v rozhodnutí o zaistení nezaoberal existenciou prekážok vyhostenia žalobcu, pričom v odôvodnení absentujú aj úvahy, či zohľadnil potrebu dodržiavania čl. 3 Dohovoru vo vzťahu ku krajine, do ktorej má byť vyhostený. Podľa názoru žalobcu je žalovaný povinný zaoberať sa prekážkami vyhostenia aj v prípade, že ich účastník konania priamo nenamietal a právne neklasifikuje. Prezentované nedostatky odôvodnenia napadnutého rozhodnutia pritom nemôžu byť konvalidované dodatočným vysvetlením alebo doplnením zo strany žalovaného, pričom ani správne mu súdu neprislúcha spôsobom presahujúcim akceptovateľnú mieru dopĺňať resp. absentujúce argumenty žalovaného nahrádzať svojimi vlastnými a vyvodzovať z nich závery, ku ktorým mal dospieť žalovaný a mali byť obsahom napadnutého rozhodnutia.

8. Na území C. pritom vládne zlá bezpečnostná a humanitárna situácia (ozbrojené strety medzi vládou garnitúrou a povstalcami, v severnej C. pretrvávajúci vojenský konflikt, problémy v oblasti regionálneho štátu B. atď.), ktorá podnietila vysoký počet utečencov migrujúcich v snahe o záchranu svojho života. Z verejne dostupných informácií zverejnených na webovom sídle Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky vyplýva, že situácia v C. nie je bezpečná. Do oblastí do 30 km od hranice s regionálnym štátom Tigray a do 30 km od sudánskej hranice sa neodporúča cestovať, z dôvodu prebiehajúceho vojenského konfliktu. V C. prebiehajú časté občianske nepokoje a násilné strety. O zlej bezpečnostnej situácii a stave dodržiavania základných ľudských práv svedčia aj články zverejnené v domácej a zahraničnej dennej tlači na ktoré odkázal.

9. Záverom žalobca rozporuje tvrdenia žalovaného, že jeho zaistenie je odôvodnené aj obmedzením jeho ďalšej protiprávnej činnosti. Žalobca sa síce dopustil priestupku na úseku pobytu cudzincov, avšak nespáchal žiaden trestný čin a so žalovaným v priebehu administratívneho konania riadne spolupracoval. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Szak/4/2020 z 10. júna 2020, v ktorom kasačný súd zdôraznil, že výlučným legitímnym cieľom zaistenia podľa § 88 ods. 1 písm. b) je výkon jeho administratívneho vyhostenia a nie účel ochrany bezpečnosti štátu alebo verejného poriadku (na čo má slúžiť zaistenie podľa § 88a ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov).

III. Vyjadrenie žalovaného

10. Ku správnej žalobe sa vyjadril žalovaný, ktorý ju navrhol ako nedôvodnú zamietnuť. Žalovaný v celosti zrekapituloval jeho argumentáciu obsiahnutú v rozhodnutí o zaistení a trval na svojom závere, že zaistenie žalobcu smeruje k naplneniu jeho účelu, ktorým je jeho reálne vyhostenie z územia Slovenskej

republiky. Žalobca je povinný na území Slovenskej republiky dodržiavať právne predpisy, medzinárodné zmluvy a dohovory, ktorými je Slovenská republika viazaná, a v prípade ich nerešpektovania musí niesť za porušenie zákona zákonom stanovené opatrenia a sankcie.

IV. Skutkové a právne závery správneho súdu

11. Správny súd v Bratislave ako súd vecne, miestne a kauzálne príslušný [§ 10, § 13 ods. 3, § 17 písm. a) SSP] v konaní o správnej žalobe vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia posudzujúc správnu žalobu neformálne a neviazaný jej žalobnými bodmi (§ 206 ods. 3 SSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj administratívne konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, oboznámil sa s obsahom súdneho spisu a administratívneho spisu žalovaného, a podľa stavu veci v čase vyhlásenia rozhodnutia správneho súdu podľa § 206 ods. 4 SSP dospel k záveru, že správna žaloba je dôvodná. O žalobe rozhodol podľa § 228 SSP na pojednávaní uskutočnenom dňa 15. augusta 2023.

Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, policajť je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

Podľa § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov, štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na šesť mesiacov. Policajtný útvar je oprávnený počas tohto obdobia opakovane predĺžiť zaistenie štátneho príslušníka tretej krajiny, pričom celkový čas zaistenia nesmie presiahnuť šesť mesiacov. Ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon administratívneho vyhostenia alebo trestu vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny sa tento výkon predĺži z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny dostatočne nespolupracuje, alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote podľa prvej vety, môže policajtný útvar rozhodnúť, a to aj opakovane, o predĺžení lehoty zaistenia, pričom celková doba predĺženia lehoty zaistenia nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Lehotu zaistenia nemožno predĺžiť, ak ide o rodinu s deťmi alebo zraniteľnú osobu. Štátny príslušník tretej krajiny je zaistený dňom vydania rozhodnutia o zaistení. Podľa § 81 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov, cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bol ohrozený jeho život z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie alebo v ktorom by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie, alebo trest. Rovnako nemožno cudzinca administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom mu bol uložený trest smrti alebo je predpoklad, že v prebiehajúcom trestnom konaní mu taký trest môže byť uložený.

Podľa § 81 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov, cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bola ohrozená jeho sloboda z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie; to neplatí, ak cudzinec svojím konaním ohrozuje bezpečnosť štátu alebo ak bol odsúdený za zločin a predstavuje nebezpečenstvo pre Slovenskú republiku.

Podľa § 81 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov, cudzinca nemožno administratívne vyhostiť ani do štátu, v ktorom mu hrozí nútený návrat do štátu podľa odseku 1 alebo odseku 2.

Podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov, policajtný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia.

12. Predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie žalovaného o zaistení žalobcu na účel jeho administratívneho vyhostenia. Žalovaný pri rozhodovaní vychádzal z naplnenia predpokladov zaistenia, že žalobcovi nebolo možné uložiť alternatívne prostriedky zaistenia podľa § 89 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov a že vydaniu napadnutého rozhodnutia predchádzalo vydanie rozhodnutia o administratívnom vyhostení žalobcu, ktoré sa stalo vykonateľným. V nadväznosti na tieto zistenia následne skonštatoval, že sú splnené podmienky zaistenia žalobcu podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, keďže inštitút zaistenia priamo slúži k výkonu jeho administratívneho vyhostenia, na čo ho na dobu 6 mesiacov zaistil. Na druhej strane, jadrom žalobných bodov je nedostatočné zisťovanie skutkového stavu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia, pretože žalovaný nezisťoval prekážky brániace vyhosteniu žalobcu do krajiny pôvodu, v dôsledku čoho neosvedčil ani potenciálnu možnosť administratívneho vyhostenia žalobcu a účelnosť zaistenia. Žalobca bol toho názoru, že napadnuté rozhodnutie je vo vyššie uvedených otázkach zároveň nedostatočne odôvodnené, čo má za následok jeho nepreskúmateľnosť.

13. Úvodom správny súd uvádza, že podľa článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, možno osobu pozbaviť osobnej slobody na základe postupu ustanoveného zákonom vtedy, ak ide o zákonné zatknutie, či iné pozbavenie osobnej slobody, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní. V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, aby mohlo byť pozbavenie osobnej slobody zákonné, musí byť efektívne a účelné. Jedná sa o kumulatívne podmienky a preto

musia byť splnené súčasne. Pri absencii niektorej z nich nemožno hovoriť o oprávnenom pozbavení osobnej slobody jednotlivca.

14. V zásade platí, že zaistenie cudzinca podľa ustanovenia § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov na účel výkonu jeho administratívneho vyhostenia vykazuje určité špecifiká spomedzi iných účelov zaistenia cudzinca a to práve z dôvodu, že jeho primárnym predpokladom je existencia rozhodnutia o administratívnom vyhostení. Vzájomný vzťah oboch rozhodnutí resp. konaní ozrejmil Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 264/09-81 zo dňa 19. októbra 2010, z ktorého vyplynulo, že „konanie o zaistení a konanie o vyhostení sú síce dve odlišné konania, ale v žiadnom prípade nie sú úplne nezávislé či izolované. Uvedené konštatovanie podľa ústavného súdu vyplýva zo samotného účelu zaistenia, ktorým bol v danom prípade výkon administratívneho vyhostenia. Zákon umožňuje štátu, aby vo vhodných prípadoch mal vo fyzickej dispozícii osobu, u ktorej prebieha vyhostovacie konanie, aby mohlo byť vyhostenie realizované. Z tohto pohľadu je potrebné vnímať aj nevyhnutnosť zaistenia. Administratívne zaistenie nemusí byť nevyhnutné tým spôsobom, ako je to pri väzbe v trestnom konaní, kde musia byť naplnené väzobné dôvody... Podľa ústavného súdu obmedzenie osobnej slobody je viazané na účel zaistenia. Medzi zaistením a jeho účelom je úzka súvislosť. I keď definitívny záver týkajúci sa vyhostenia padne v inom konaní, súd nemôže ani pri rozhodovaní o zaistení ignorovať zjavné fakty, ktoré bránia vyhosteniu. Pri osobnej slobode je veľmi bezprostredne, priam na nerozlíšenie, previazaný hmotnoprávny a procesnoprávny komponent. Nie je náhoda, že práve ochrana osobnej slobody je tak podrobne upravená v ústave a dohovore...“

15. Ústavný súd týmto rozhodnutím zdôraznil, že hoci je nevyhnutným predpokladom pre vydanie rozhodnutia o zaistení preukázanie existencie rozhodnutia o administratívnom vyhostení, to samotné ku zákonnému zaisteniu cudzinca nepostačuje. Treba mať na pamäti, že administratívne vyhostenie možno úspešne vykonať aj bez predchádzajúceho zaistenia cudzinca. Prijatím správnosti opačného výkladu by potom každé administratívne vyhostenie automaticky viedlo žalovaného ku jeho zaisteniu. V rozhodnutí o zaistení preto nesmie absentovať ozrejmienie dôvodnosti zásadného zásahu do osobnej slobody cudzinca, spočívajúceho v jeho umiestnení do útvaru policajného zaistenia. Povinnosťou žalovaného je preto skúmať a odôvodniť každé jedno rozhodnutie o zaistení taktiež z hľadiska účelnosti a efektívnosti zaistenia [táto povinnosť mu vyplýva z § 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov] ktorú následne musí skúmať aj v priebehu celého jeho ďalšieho trvania. Realnosť vyhostenia, t. j. vyhostiteľnosť, je podmienkou zaistenia cudzinca z toho dôvodu, aby sa predchádzalo svojvôli pri zaistení. Žalovaný preto musí s riadnou starostlivosťou pristupovať k prevereniu možnosti vyhostenia cudzinca do krajiny jeho pôvodu, resp. tretej krajiny. Ak nie je cudzinec vyhostiteľný, nie je jeho zaistenie ani efektívne, ani účelné (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10SzaK/10/2016 z 17. októbra 2016).

16. Ku skúmaniu a osvedčovaniu účelnosti zaistenia cudzinca podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, t. j. na účel jeho administratívneho vyhostenia, existuje už pomerne stabilná rozhodovacia prax kasačného súdu. Napríklad v rozsudku sp. zn. 10Sza/2/2015 zo dňa 30.06.2015 Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že „Limitom naplnenia účelu zaistenia, aby sa predchádzalo svojvôli pri zaistení je realnosť vyhostenia, teda vyhostiteľnosť cudzinca, pričom odvolací súd dáva do pozornosti, že konanie o vyhostení musí byť vedené s riadnou starostlivosťou. Bolo preto povinnosťou krajského súdu relevantne posúdiť, či správne orgány s riadnou starostlivosťou pristupovali k prevereniu možnosti vyhostenia navrhovateľa do krajiny jeho pôvodu, resp. tretej krajiny.“ Podľa iného rozsudku NS SR sp. zn. 10 Szak/2/2021 z 12. februára 2021 „Povinnosť žalovaného odôvodniť rozhodnutie o zaistení tiež z hľadiska účelnosti zaistenia nepochybne vyplýva z ustanovenia § 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov, podľa ktorého je policajný útvar povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia. Nielen počas trvania pozbavenia osobnej slobody, ale už od samotného počiatku, teda pri vydávaní takéhoto rozhodnutia musí, na základe doposiaľ zistených informácií a vykonaných úkonov načrtnúť, na základe čoho sa domnieva, že bude možné účel zaistenia dosiahnuť...“

17. V tejto súvislosti správny súd zdôrazňuje, že je potrebné dôsledne rozlišovať prípady, kedy v rozhodnutí o zaistení úvahy o realnosti administratívneho vyhostenia a skúmanie jeho účelu absentujú úplne, a kedy sa v rozhodnutí nachádzajú iba (resp. aspoň) všeobecné úvahy o vyhostiteľnosti cudzinca a konštatovanie, že neboli zistené skutočnosti podľa § 81 zákona o pobyte cudzincov, z čoho žalobcovia často vyvodzujú, že žalovaný sa ich vyhostiteľnosťou reálne nezaoberal.

18. Na druhý prípad pamätajú recentné rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky týkajúce sa otázky osvedčenia účelnosti zaistenia, uverejnené v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Sak/5/2022 z 21. marca 2022 publikované pod č. 43/2023 ZNSS a sp. zn. 2Sak/11/2022 z 28. septembra 2022 publikované pod č. 44/2023 ZNSS, z ktorých vyplýva, že žalobca ako cudzinec, ktorému hrozí výkon administratívneho vyhostenia, nemôže

účinne namietat' jeho nevyhostiteľnosť, pokiaľ v prvom rade on sám neprodukuje také tvrdenia, ktoré by zakladali konkrétne prekážky jeho administratívneho vyhostenia podľa § 81 zákona o pobyte cudzincov. 19. Jedným dychom však správny súd dodáva, že kasačný súd v oboch prípadoch riešil situáciu, kedy sa žalovaný v odôvodnení rozhodnutia o zaistení aspoň v stručnosti vysporiadal s otázkou vyhostiteľnosti zaisteného cudzinca, keď skonštatoval, že nezistil prekážky administratívneho vyhostenia podľa § 81 zákona o pobyte cudzincov, čo bolo potvrdené aj samotným vyjadrením žalobcu zachyteným v zápisnici o podaní vyjadrenia v konaní o zaistení (bod 35 rozhodnutia publikovaného pod č. 43/2023 ZNSS; v rozhodnutí publikovanom pod č.44/2023 táto konštatácia síce chýba, no správny súd z preskúmaného rozsudku Krajského súdu Košice sp. zn. 1Sa/10/2022-20 z 1. júla 2022 zistil, že žalovaný v rozhodnutí o zaistení rovnako skonštatoval, že prekážky podľa § 81 citovaného zákona nezistil).

20. Vychádzajúc z vyššie zmienenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, je správny súd toho názoru, že rozsah a kvalita odôvodnenia otázky vyhostiteľnosti žalobcu by mala byť priamoúmerná relevantným skutočnostiam, ktoré tvrdil žalobca v priebehu celého administratívneho konania, najmä počas poskytnutia vyjadrenia v konaní o zaistení resp. administratívnom vyhostení. Neznamená to však, že pokiaľ žalobca relevantné skutočnosti neuvedie vôbec, alebo sú v ponímaní žalovaného nedostatočné, môže žalovaný na svoje úvahy o vyhostiteľnosti úplne rezignovať a v odôvodnení rozhodnutia o zaistení sa s osvedčením existencie účelu zaistenia vôbec nevysporiadať. Takýto záver by sa priechli samotnej právnej úprave [§90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov], ktorá osvedčenie účelu zaistenia vyžaduje vždy. V opačnom prípade sa žalovaný vystavuje riziku, že vydá nepreskúmateľné rozhodnutie, v dôsledku čoho nebude možné cudzinca na podklade takéhoto rozhodnutia ponechať v zaistení, hoci by reálne ku výkonu administratívneho vyhostenia mohlo v dohľadnej dobe dôjsť.

21. Aj v prejednávanej veci je správny súd postavený pred úlohu posúdiť zákonnosť rozhodnutia o zaistení, v ktorom úplne absentuje odôvodnenie jeho účelnosti a to na podklade správnej žaloby, v ktorej naopak absentuje uvedenie akýchkoľvek relevantných skutočností, ktoré by nasvedčovali nevyhostiteľnosti žalobcu do krajiny pôvodu a teda neúčelnosti jeho zaistenia.

22. Totiž, žalobca síce pomerne rozsiahlo popisuje aktuálnu bezpečnostnú situáciu v C., ako jeho domovskej krajiny, no skutočnosťami, ktoré sa vzťahujú buď na občanov Slovenskej republiky alebo cudzincov, t. j. nie na štátnych príslušníkov C. D. E. F.. Tvrdené skutočnosti sú navyše všeobecné a nemožno z nich ustáliť, ako by sa priamo pričínili ku prípadnej hrozbe alebo ujme na živote, zdraví, slobode alebo iných právach žalobcu v prípade jeho návratu do krajiny pôvodu.

23. Ako už správny súd načrtol vyššie, v dôsledku najnovšej rozhodovacej praxe kasačného súdu by správnej žalobe založenej na nedostatočných tvrdeniach skutočností nasvedčujúcich nevyhostiteľnosti cudzinca nemal byť priznaný úspech. To však iba za predpokladu, ak by sa žalovaný aspoň v stručnosti vysporiadal s otázkou vyhostiteľnosti žalobcu a svoje úvahy pretavil do odôvodnenia rozhodnutia. Správny súd však v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nenašiel ani len elementárnu úvahu z ktorej by vyplývalo, že žalovaný naplnenie účelu zaistenia žalobcu skutočne a individuálne vyhodnocoval podľa okolností danej veci. V tomto smere vykazuje napadnuté rozhodnutie absolútny nedostatok odôvodnenia, ktorý evokuje, že posudzovanie potenciality zrealizovania administratívneho vyhostenia žalovaný vôbec nevykonával a úplne naň rezignoval. Paradoxom je, že administratívny spis svedčí o činnosti žalovaného, ktorý informácie o vyhostiteľnosti do krajiny pôvodu resp. tranzitu od žalobcu zisťoval.

24. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je dostatočné iba čo do veľmi stručného konštatovania splnenia podmienok zaistenia ku dňu rozhodovania žalovaného. Tými sú existencia vykonateľného rozhodnutia o vyhostení a nemožnosť využitia iných menej závažných prostriedkov ako je zaistenie. Ako už správny súd naznačil vyššie a odkazujúc na zmienenú judikatúru, pre faktické a účelné zaistenie cudzinca nie je splnenie týchto podmienok dostačujúce. Podľa vágneho odôvodnenia žalovaného smeruje zaistenie žalobcu zatiaľ iba k iluzórnemu administratívneho vyhosteniu (hoci žalovaný mieni vykonať úkony smerujúce k vystaveniu náhradného cestovného dokladu), v dôsledku čoho je možné považovať ho za svojvoľné.

25. Správny súd nemôže ponechať bez povšimnutia ani ďalší nedostatok napadnutého rozhodnutia (hoci ho žalobca v podanej žalobe výslovne nenamietal) a to neuvedenie krajiny, do ktorej má byť žalobca potenciálne vyhostený. S vyššie zmieňovanou vyhostiteľnosťou totiž neoddeliteľne súvisí povinnosť žalovaného skúmať, v akých podmienkach sa bude žalobca v prípade jeho vyhostenia do určenej krajiny nachádzať. Ustanovenie § 77 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov síce umožňuje žalovanému v rozhodnutí o administratívnom vyhostení krajinu neurčiť, to však neplatí pre rozhodnutie o zaistení. Ustálenie potenciálnej krajiny do ktorej má byť žalobca vyhostený a ku vyhosteniu do ktorej žalovaný vykonáva potrebné administratívne úkony (zabezpečenie náhradného cestovného dokladu), je predpokladom

skúmania jeho vyhostiteľnosti a teda aj účelu zaistenia. Správny súd dodáva, že s prihliadnutím na okolnosti sa môže skutočná krajina, do ktorej bude cudzinec vyhostený, v priebehu zaistenia meniť. To však neznamená, že ju nemá žalovaný v prípade zaistenia cudzinca a s prihliadnutím na ním prezentované okolnosti zakladajúce prekážky vyhostenia do tejto krajiny, skúmať.

26. Uvedený záver vyplýva aj z rozsudku sp. zn. 10Szak/11/2016 zo 17. októbra 2016, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že už iba v dôsledku neskúmania (nemožnosti skúmania) vyhostiteľnosti pre neuvedenie krajiny, kam má byť cudzinec vyhostený a s tým súvisiacich otázok dĺžky zaistenia ako sú efektívnosť, včasnosť a účelnosť administratívnych úkonov, existujú dôvodné pochybnosti o účele zaistenia, pričom takéto rozhodnutie je z pohľadu kasačného súdu nedostatočne odôvodnené a teda nepreskúmateľné.

27. Hoci sa správny súd stotožnil so žalobcom v tom rozsahu, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť pre jeho nepreskúmateľnosť (bez potreby posúdenia ďalších námietok žalobcu, pretože pre úplnú absenciu odôvodnenia v časti naplnenia účelu zaistenia nemôže správny súd vôbec pristúpiť k jeho meritórnemu prieskumu; podľa rozsudku Nejvyššího správného soudu z 13. júna 2007, č. j. 5 Afs 115/2006 - 91 „pokud správní soud přezkoumá nepřezkoumatelné rozhodnutí, zatíží vadou nepřezkoumatelnosti také svůj rozsudek“), obiter dictum považuje za potrebné vyjadriť sa aj ku stanoveniu dĺžky doby zaistenia žalobcu (čo sa priamo dotýka osvedčenia efektívnosti, včasnosti a účelnosti administratívnych úkonov smerujúcich ku administratívneho vyhosteniu žalobcu), pretože táto bola určená hneď „úvodom“ zaistenia na maximálnu možnú dobu 6 mesiacov.

28. Správny súd má aj v tomto prípade dôvodné pochybnosti, či na účely určenia dĺžky zaistenia žalovaný individuálne vyhodnotil skutočnosť zistenú pred vydaním napadnutého rozhodnutia a to z viacerých dôvodov. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaný konštatuje, že doba 6 mesiacov bola určená aj s prihliadnutím na nespoluprácu žalobcu s pracovníkmi ÚPZpC, čo však nemá podklad v administratívnom spise. Navyše, správneho súdu je z jeho vlastnej rozhodovacej činnosti známe, že žalovaný minimálne v jednom prípade (konanie vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 16Saz/4/2023) používa úplne totožné odôvodnenie určenia dĺžky doby zaistenia vo vzťahu k inej osobe, pričom v danom prípade určil dobu zaistenia iba na 2 mesiace. Možno sa len domnievať, či rozdiel v stanovení doby zaistenia spočíva v krajine pôvodu cudzinca (čo by samo o sebe bolo nedostačujúce), v každom prípade, takéto úvahy žalovaného opäť chýbajú. Ustanovenie § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov síce umožňuje zaistiť cudzinca na dobu 6 mesiacov, ale iba za predpokladu, že doba 6 mesiacov je nevyhnutne potrebná. Je na pleciach žalovaného, aby nevyhnutnosť dôveryhodne odôvodnil.

29. Správny súd nemôže akceptovať znižovanie štandardu kvality odôvodnení tak citlivých rozhodnutí, akými sú rozhodnutia o zaistení, ktoré sú podkladom pre následné obmedzenie jednotlivca na jeho osobnej slobode resp. (v závislosti na povahe, dĺžku, dôsledky a spôsob zaistenia) jej úplného pozbavenia. Ide pritom o tak citeľný zásah do jedného zo základných práv jednotlivca, zaručeného čl. 8 Charty základných práv Európskej únie (a vo všeobecnej rovine aj článok 7 ods. 1), ktorý môže byť prípustný len za podmienok prísne vymedzených nielen zákonom o pobyte cudzincov, ale predovšetkým ústavným poriadkom. Správny súd preto musí na rozhodnutia o zaistení cudzinca prihliadať zvlášť kriticky. V napadnutom rozhodnutí žalovaného nebaďať akúkoľvek individualizáciu úvah vo vzťahu k žalobcovi, okrem opisu skutkových okolností, za ktorých bol zadržaný.

30. V dôsledku vyššie uvedených skutočností a zistení, že napadnuté rozhodnutie trpí vadami, ktoré sú v rozpore so zákonom, správny súd napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušuje podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP v spojení s postupom podľa § 230 ods. 1 písm. a) a nariaďuje žalovanému bezodkladné prepustenie žalobcu zo zaistenia.

31. O nároku na náhradu trov konania rozhodol správny súd postupom podľa § 175 ods. 1 SSP a s poukazom na výsledok konania podľa § 167 SSP, žalobcovi, ktorý mal plný úspech v konaní, priznal právo na ich náhradu v plnom rozsahu.

32. O ich výške rozhodne podľa § 175 ods. 2 SSP po právoplatnosti tohto rozsudku vyšší súdny úradník samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať kasačnú sťažnosť v lehote sedem dní od jeho doručenia oprávnenému subjektu, a to na Správnom súde v Bratislave (§ 443 ods. 2 SSP).

Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť (§ 443 ods. 5 SSP).

Rozsudok správneho súdu o správnej žalobe vo veciach zaistenia nadobúda právoplatnosť uplynutím lehoty siedmich dní od doručenia rozsudku alebo podaním kasačnej sťažnosti v tej istej lehote proti tomuto rozsudku (§ 145 ods. 3 SSP).

Kasačná sťažnosť má odkladný účinok, ak bola podaná proti rozhodnutiu správneho súdu vo veci samej vydanému v konaní o správnej žalobe vo veciach zaistenia a administratívneho vyhostenia [§ 446 ods. 2 písm. d) SSP].

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva a návrh výroku rozhodnutia. Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 SSP).

V konaní o kasačnej sťažnosti vo veciach zaistenia nemusí byť sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ v zmysle § 449 ods. 2 písm. b) SSP zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa nemusia byť spísané advokátom.